แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

จีรนันท์ วงษาทอง,* และพรเทพ รู้แผน**
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ได้รับบทความ: 22 เมษายน 2569 **ปรับปรุงแก้ไข:** 29 พฤษภาคม 2569 **ตอบรับการตีพิมพ์:** 10 มิถุนายน 2569

บทคัดย่อ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยและการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย และ 2. นำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี การวิจัยดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ประชากรประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง จำนวน 320 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 175 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan และดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 50 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.950 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 8 คน ซึ่งเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ครูปฐมวัย 3 คน และผู้ปกครอง 2 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านคุณภาพของเด็กมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ และด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ตามลำดับ และ 2. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีจำนวน 21 รายการ ประกอบด้วยด้านคุณภาพของเด็ก 6 รายการ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ 9 รายการ และด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ 6 รายการ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, การศึกษาปฐมวัย, การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

* คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Guidelines for Promoting Parental Participation in Early Childhood Education Management Under Sing Buri Primary Educational Service Area Office

Chiranan Wongsathong,[*] and Pornthep Ruphan[**]
Faculty of Education Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Received: April 13, 2025 **Revised:** June 19, 2025 **Accepted:** July 1, 2025

Abstract

Parental participation is an important mechanism for supporting the quality of early childhood education management and children's holistic development. This research aimed to: 1. examine parental participation in early childhood education management, and 2. propose guidelines for promoting parental participation in early childhood education management under the Sing Buri Primary Educational Service Area Office. The study was conducted in two phases. In Phase 1, it involved investigating the current state of parental participation. The population consisted of 320 school administrators, early childhood teachers, and parents. The sample comprised 175 participants, with the sample size determined using the Krejcie and Morgan table and selected through stratified random sampling by district. The data collection instrument was a 50-item questionnaire, with item-objective congruence (IOC) indices ranging from 0.60 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.950. The data were analyzed using mean and standard deviation. Stage 2 involved investigating guidelines for promoting parental participation. Data were collected through interviews with eight key informants selected by purposive sampling, comprising three school administrators, three early childhood teachers, and two parents. The research instrument was a semi-structured interview protocol, and the data were analyzed using content analysis.

The findings revealed that: 1. parental participation in early childhood education management was, overall, at a high level. Child quality had the highest mean score, followed by child-centered learning experience provision and administrative and management processes, respectively; and 2. 21 guidelines for promoting parental participation were identified, comprising six guidelines for child quality, nine for administrative and management processes, and six for child-centered learning experience provision.

Keywords: Administration and Management, Early Childhood Education, Parental Participation

[*] Faculty of Education Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

[**] Faculty of Education Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

บทนำ

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และสมองอย่างรวดเร็วที่สุด หากเด็กได้รับการดูแลและจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามหลักพัฒนาการและหลักวิชาการ จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัย มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อันเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ การดำรงชีวิต และการพัฒนาศักยภาพของตนเองในอนาคต ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก ซึ่งเป็นบุคคลใกล้ชิด จึงมีบทบาทสำคัญในการร่วมกันดูแล ส่งเสริม และจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับช่วงวัยของเด็ก เพื่อวางรากฐานที่ดีในการเรียนรู้ การดำรงชีวิต และการเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกำหนดหลักการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 9 (6) ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ มาตรา 24 (6) ยังกำหนดให้การจัดการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกเวลาและทุกสถานที่ โดยประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มาตรฐานที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ซึ่งกำหนดตัวบ่งชี้ย่อยไว้ดังนี้ 1) มีการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับตัวเด็กและการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) การจัดกิจกรรมที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม 3) ดำเนินงานให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย และ 4) มีคณะกรรมการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะผู้ปกครองที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินงานสร้างความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาเด็ก และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาบางส่วนยังคงเผชิญความท้าทายด้านความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษาคาดหวัง ทั้งในด้านการเข้าร่วมกิจกรรม การร่วมวางแผนพัฒนาเด็ก และการติดตามพัฒนาการของบุตรหลาน สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งมาจากผู้ปกครองบางส่วนขาดความตระหนักถึงบทบาทของตนในการสนับสนุนการจัดการศึกษาปฐมวัย ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กตามวัย ตลอดจนมีข้อจำกัดด้านเวลา การสื่อสาร และการเข้าถึงช่องทางการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ส่งผลให้การดำเนินงานระหว่างบ้านและโรงเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงและสนับสนุนกันได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี, 2566) นอกจากนี้ รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองสิงห์บุรี ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัด ยังสะท้อนให้เห็นว่า เด็กบางส่วนมีปัญหาด้านพฤติกรรมสุขภาพ การบริโภค การออกกำลังกาย และการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม สถานศึกษาจึงต้องการส่งเสริมให้ผู้ปกครอง

มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้การดูแลและพัฒนาเด็กระหว่างบ้านกับโรงเรียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (โรงเรียนอนุบาลเมืองสิงห์บุรี, 2566) อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในประเด็นที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2561 ทั้ง 3 ด้าน จึงทำให้ยังขาดข้อมูลสารสนเทศที่สะท้อนสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่แท้จริงของพื้นที่ เพื่อนำไปใช้กำหนดแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาได้

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี และนำผลการศึกษามาใช้กำหนดประเด็นสำหรับการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อสังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง อันจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างบ้านกับสถานศึกษา ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคน ให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อจัดการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ โดยมุ่งส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมและเต็มตามศักยภาพ ครอบคลุมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้และการศึกษาในระดับต่อไป

อรุพงษ์ งานฉมัง (2564) การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาในรูปของการอบรมเลี้ยงดู ที่เป็นพื้นฐานของชีวิต เพราะในปัจจุบัน ข้อมูลความรู้ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ เป็นประจักษ์แล้วว่า เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึงอายุ 6 ปี เป็นวัยที่สำคัญที่สุดในการปูพื้นฐาน ในการพัฒนาไปเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี โดยจัดประสบการณ์และส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กเพื่อพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อันเป็นการวางรากฐานสำคัญด้านบุคลิกภาพ การพัฒนาสมอง คุณภาพชีวิต และการเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาและการดำรงชีวิตในอนาคตต่อไป

มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2561 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามช่วงวัย และส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยประกอบด้วย 3 มาตรฐานสำคัญ ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก มุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดี สามารถช่วยเหลือตนเอง มีทักษะการคิด การสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้อย่างเหมาะสมตามวัย มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มุ่งเน้นการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทั้งด้านหลักสูตร ครู สภาพแวดล้อม สื่อ เทคโนโลยี และระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา และมาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง มีความสุขในการเรียนรู้ ใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริง เพื่อนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

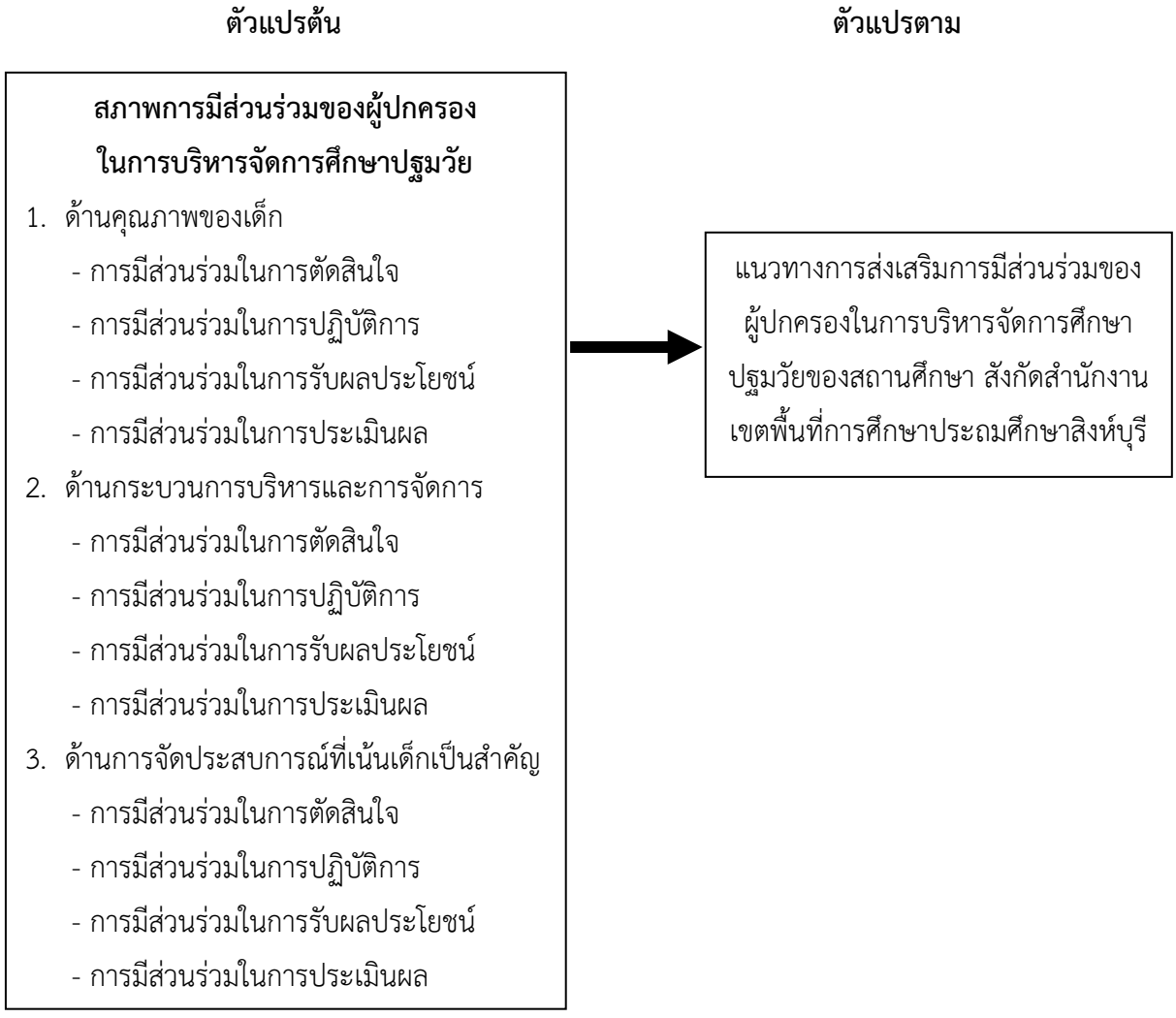
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทร่วมกับสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ทั้งในด้านการร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมประเมินผล เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยและส่งเสริมการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ธันย์ สุภาแสน, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1977) ที่อธิบายว่า การมีส่วนร่วมประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การร่วมเสนอความคิดเห็น ร่วมวางแผน และร่วมตัดสินใจดำเนินกิจกรรม 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เช่น การสนับสนุนทรัพยากร การประสานความร่วมมือ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ทั้งด้านการพัฒนาผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน รวมถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครองและบุตรหลาน และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดความร่วมมือ ความเข้าใจ และการสนับสนุนการจัดการศึกษาร่วมกันอย่างต่อเนื่องระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้นำมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2561 จำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มาวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1977) ซึ่งประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการ

รับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและสังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย

กรอบแนวความคิด

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย จากมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 1. ด้านคุณภาพของเด็ก 2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และ 3. ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) และแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1977) ซึ่งประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แสดงดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยที่ใช้ทั้งวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัย และผู้ปกครองในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำนวนทั้งสิ้น 320 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 106 คน ครูปฐมวัย 106 คน และผู้ปกครอง 108 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 175 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกประชากรตามอำเภอและสถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง แล้วจัดสรรจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิก่อนดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 58 คน ครูปฐมวัย 58 คน และผู้ปกครอง 59 คน รวมทั้งสิ้น 175 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
เมืองสิงห์บุรี	97	53
ค่ายบางระจัน	42	23
ท่าช้าง	21	12
บางระจัน	45	25
พรหมบุรี	33	17
อินทร์บุรี	82	45
รวม	**320**	**175**

จากตาราง 1 เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้วผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 58 คน ครูปฐมวัย จำนวน 58 คน และผู้ปกครอง จำนวน 59 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 175 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ และสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 50 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพของเด็ก จำนวน 19 ข้อ 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

จำนวน 18 ข้อ และ 3) ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ จำนวน 13 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับแบบสอบถามดังกล่าวใช้เก็บข้อมูลจากผู้ตอบทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง โดยมุ่งศึกษาการรับรู้ของผู้ตอบแต่ละกลุ่มที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ภายใต้ประเด็นและข้อคำถามเดียวกัน

ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคคลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และวิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.950

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดส่งหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 175 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ความถี่และร้อยละ

4.2 วิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูปฐมวัย จำนวน 3 คน และผู้ปกครอง 2 คน รวม 8 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ที่มีคุณสมบัติดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี และเคยดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานศึกษา 2) ครูปฐมวัยที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยไม่น้อยกว่า 5 ปี และเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง และ 3) ผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเคยดำรงตำแหน่งกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในขั้นตอนที่ 1 โดยกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์หลัก จำนวน 4 ประเด็น ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพของเด็ก ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ แบบสัมภาษณ์ผ่านการพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของข้อคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ด้านคุณภาพของเด็ก ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดหาอาหารหลัก และอาหารเสริมเพื่อสนับสนุนโภชนาการให้กับเด็ก

2.2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนและสะท้อนความต้องการของผู้ปกครอง เพื่อให้สถานศึกษานำข้อมูลไปใช้ประกอบการวางแผนการจัดการศึกษา และ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการกำหนดแนวทาง วางแผน และเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้

2.3 ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ได้แก่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับครูในการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญอย่างสม่ำเสมอ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยนำผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยจากขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์และกำหนดประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในแต่ละด้าน

3.2 ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์ไปยังผู้ให้ข้อมูลหลัก พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2567 ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คำถามปลายเปิดเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเสนอแนวทาง วิธีการ หรือกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในแต่ละประเด็นที่ศึกษา

3.4 ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักทุกคน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เริ่มจากการถอดความและจัดระเบียบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ อ่านทบทวนข้อมูลเพื่อระบุหน่วยความหมาย กำหนดรหัสข้อมูล จัดกลุ่มข้อมูลที่มีความหมายใกล้เคียงกันเป็นประเด็น และเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างผู้ให้ข้อมูลหลัก ก่อนสังเคราะห์เป็นแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในแต่ละด้าน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 175 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 175 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดเป็นเพศหญิง จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43 เมื่อจำแนกตามอายุ กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีอายุ 20 – 30 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 33.71 เมื่อจำแนกตามอาชีพ กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 62.29 และเมื่อจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ พบว่า ผู้ปกครองมีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 33.71 ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัยมีจำนวนกลุ่มละ 58 คน

2. ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมแสดงดังตาราง 2 ส่วนการพิจารณารายข้อ ผู้วิจัยนำรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้านรวมทั้งรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากัน ไปใช้กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวม

(n = 175)

สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ด้านคุณภาพของเด็ก	4.23	0.14	มาก
2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ	3.97	0.13	มาก
3. ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ	4.22	0.11	มาก
ภาพรวม	**4.14**	**0.13**	**มาก**

จากตาราง 2 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.14, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพของเด็ก ($\bar{x}$ = 4.23, S.D. = 0.14) รองลงมา คือ ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ($\bar{x}$ = 4.22, S.D. = 0.11) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ($\bar{x}$ = 3.97, S.D. = 0.13)

3. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 8 คน โดยผู้วิจัยนำรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดจากผลการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในแต่ละด้าน รวมทั้งรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากัน มากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิเคราะห์สามารถสังเคราะห์เป็นแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำนวน 21 รายการ

ประกอบด้วย 1) ด้านคุณภาพของเด็ก จำนวน 6 รายการ 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จำนวน 9 รายการ และ 3) ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ จำนวน 6 รายการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ด้านคุณภาพของเด็ก ที่มีประเด็นในการสัมภาษณ์ คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดหาอาหารหลัก และอาหารเสริมเพื่อสนับสนุนโภชนาการให้กับเด็ก พบว่ามีแนวทางการปฏิบัติ จำนวน 6 รายการ ดังนี้

3.1.1 สถานศึกษากำหนดนโยบายและจัดทำแผนงานด้านโภชนาการของเด็ก โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและร่วมวางแผนการดำเนินงาน

3.1.2 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวางแผนการใช้ทรัพยากรสำหรับอาหารกลางวันและอาหารเสริม ภายใต้ระเบียบและขอบเขตอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสนับสนุนทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมภาวะโภชนาการของเด็กตามความเหมาะสมและความสมัครใจ

3.1.3 สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพอาหาร โดยมีผู้แทนผู้ปกครองร่วมเป็นคณะกรรมการในการตรวจสอบคุณภาพอาหารและความปลอดภัย

3.1.4 สถานศึกษาส่งเสริมการจัดหาอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมสนับสนุนอาหารหรือผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นประโยชน์ต่อเด็ก

3.1.5 สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านโภชนาการกับผู้ปกครองเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการดูแลสุขภาพและโภชนาการของเด็ก

3.1.6 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินพฤติกรรมการบริโภคของเด็ก รวมทั้งให้ข้อมูลและสะท้อนการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมการบริโภคของเด็กแก่ครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการดูแลและส่งเสริมภาวะโภชนาการของเด็ก

3.2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ มีประเด็นในการสัมภาษณ์ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนและสะท้อนความต้องการของผู้ปกครอง เพื่อให้สถานศึกษานำข้อมูลไปใช้ประกอบการวางแผนการจัดการศึกษา และ 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการกำหนดแนวทาง วางแผน และเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สามารถสังเคราะห์เป็นแนวทางการปฏิบัติ จำนวน 9 รายการ ดังนี้

3.2.1 สถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์ วางแผน และกำหนดนโยบายในการดำเนินงาน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ความต้องการของผู้ปกครอง และเสนอความคิดเห็นเพื่อประกอบการวางแผนการจัดการศึกษา

3.2.2 สถานศึกษาคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญจากทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อหรือประสานความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการศึกษาและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

3.2.3 สถานศึกษาจัดระบบการประสานงานและการสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างเป็นระบบ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนและสะท้อนความต้องการของผู้ปกครอง

3.2.4 สถานศึกษาจัดเตรียมสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมและปลอดภัย โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและร่วมพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรหรือวัสดุอุปกรณ์ตามความสมัครใจและตามระเบียบของสถานศึกษา โดยไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ปกครอง

3.2.5 สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมเสนอแนวทางและสนับสนุนการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา

3.2.6 สถานศึกษาสำรวจ ตรวจสอบ และปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสำรวจสภาพปัญหา เสนอแนวทาง และร่วมพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

3.2.7 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

3.2.8 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

3.2.9 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมติดตาม ประเมินผล และเสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อนำผลไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.3 ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ที่มีประเด็นในการสัมภาษณ์ คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญอย่างสม่ำเสมอ พบว่า มีแนวทางการปฏิบัติ จำนวน 6 รายการ ดังนี้

3.3.1 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและเสนอความคิดเห็นประกอบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับบริบท ความต้องการ และพัฒนาการของเด็ก

3.3.2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ โดยส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมกีฬา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.3.3 สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน และติดตามพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่องร่วมกับครู

3.3.4 สถานศึกษาจัดระบบการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนข้อมูล แสดงความคิดเห็น และติดตามพัฒนาการของเด็กอย่างสม่ำเสมอ

3.3.5 สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมสังเกตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับครูตามความเหมาะสม

3.3.6 สถานศึกษานำความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้ปกครองมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการและพัฒนาการของเด็ก

อภิปรายผล

ผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจและสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ในบริบทของสถานศึกษาที่ศึกษา ผู้ปกครองมีบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษาปฐมวัยในระดับค่อนข้างสูง ทั้งในด้านการพัฒนาเด็ก การสนับสนุนกระบวนการจัดการศึกษา และการส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก ทั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้มิได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมโดยตรง จึงควรตีความสาเหตุของการมีส่วนร่วมด้วยความระมัดระวัง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ ทัศพร เกตุถนอม (2567) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างครอบครัวกับสถานศึกษาในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ Lewis et al. (2023) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับครูในสถานศึกษาปฐมวัย พบว่า การที่ครูร่วมมือสื่อสาร และตอบสนองต่อข้อมูลป้อนกลับและค่านิยมทางวัฒนธรรมของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมเชิงบวกของเด็กปฐมวัย สะท้อนว่าการเปิดพื้นที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับสถานศึกษา เป็นปัจจัยที่ปรับเปลี่ยนได้ซึ่งเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

1.1 ด้านคุณภาพของเด็ก พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดหาอาหารหลักและอาหารเสริมเพื่อสนับสนุนโภชนาการให้กับเด็ก ซึ่งอยู่ในมิติของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ผลดังกล่าวสะท้อนว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมด้านโภชนาการยังมีพื้นที่สำหรับการพัฒนาเมื่อเปรียบเทียบกับรายการอื่นในด้านเดียวกัน ทั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของระดับการมีส่วนร่วมดังกล่าวโดยตรง ดังนั้น การพัฒนาแนวทางจึงควรมุ่งสร้างช่องทางให้ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมด้านโภชนาการได้อย่างเหมาะสม เช่น การเสนอความคิดเห็น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคของเด็ก การร่วมติดตามภาวะโภชนาการ และการได้รับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมโภชนาการของเด็กปฐมวัยผลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐปภัสญ์ นวลสีทอง และคณะ (2563) ซึ่งเสนอว่าการส่งเสริมโภชนาการเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องอาศัยทั้งการให้ความรู้และการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้านโภชนาการ จึงสะท้อนให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมิได้จำกัดอยู่เพียงการสนับสนุนอาหาร แต่ครอบคลุมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูล การติดตามพฤติกรรมการบริโภค และการร่วมส่งเสริมสุขภาวะของเด็ก

1.2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการกำหนดแนวทาง วางแผน และร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในมิติการตัดสินใจ ผลดังกล่าวสะท้อนว่าสถานศึกษาควรพัฒนากลไกหรือช่องทางที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสามารถเสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วม

ในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยอยู่ภายใต้ขอบเขตบทบาทและความรับผิดชอบที่เหมาะสม

1.3 ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกับครูอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งอยู่ในมิติของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการผลดังกล่าวสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลาย เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กได้ทั้งในสถานศึกษาและที่บ้าน โดยไม่จำกัดเฉพาะการเข้าร่วมกิจกรรมในช่วงเวลาที่สถานศึกษากำหนด

2. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี มีประเด็นในการอภิปรายผลดังนี้

2.1 ด้านคุณภาพของเด็ก แนวทางหนึ่งที่สังเคราะห์ได้จากข้อมูล คือ สถานศึกษากำหนดนโยบายและจัดทำแผนงานด้านโภชนาการของเด็ก โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและร่วมวางแผนการดำเนินงาน ซึ่งอยู่ในมิติของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองเป็นบุคคลใกล้ชิดที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลสุขภาพและพฤติกรรมการบริโภคของเด็กในชีวิตประจำวัน จึงมีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ ข้อจำกัด และพฤติกรรมด้านโภชนาการของบุตรหลานที่สามารถสะท้อนสภาพจริงให้สถานศึกษารับทราบได้ การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงานด้านโภชนาการของโรงเรียน จะช่วยให้การดำเนินงานด้านอาหารและสุขภาพของเด็กมีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของเด็กมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐปภัสญ์ นวลสีทอง และคณะ (2563) เรื่อง การส่งเสริมโภชนาการของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ที่มีข้อเสนอแนะว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรวางแผนด้านการให้ความรู้เรื่องโภชนาการแก่ผู้ปกครอง และส่งเสริมทัศนคติด้านโภชนาการของผู้ปกครอง โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในด้านโภชนาการของเด็กปฐมวัย เพื่อให้มีส่วนร่วมและเกิดความยั่งยืนในความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมโภชนาการให้กับเด็กปฐมวัย

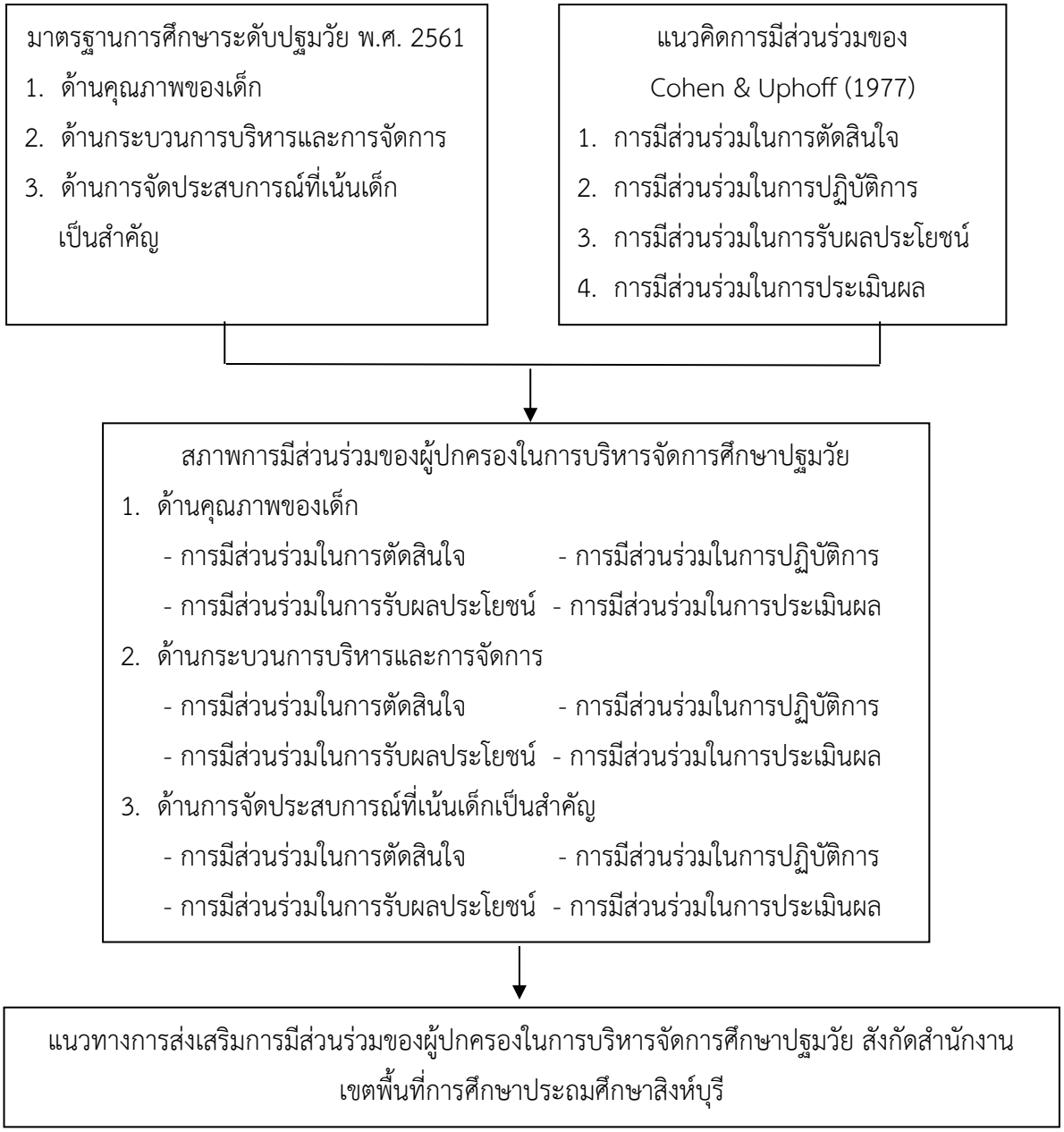
2.2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ แนวทางหนึ่งที่สังเคราะห์ได้จากข้อมูล คือ สถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์ วางแผน และกำหนดนโยบายในการดำเนินงาน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ความต้องการของผู้ปกครอง และเสนอความคิดเห็นเพื่อประกอบการวางแผนการจัดการศึกษา ซึ่งอยู่ในมิติของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาจเนื่องมาจาก ผู้ปกครองเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงในการจัดการศึกษาปฐมวัย และเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด จึงสามารถสะท้อนปัญหา ความต้องการ และบริบทของผู้เรียนได้อย่างสอดคล้องกับสภาพจริง การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผน และกำหนดนโยบายในการดำเนินงานของสถานศึกษา จะช่วยให้การบริหารจัดการศึกษามีความเหมาะสมกับบริบทของเด็ก ครอบครัว และชุมชนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและพร้อมให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา อันจะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดร่วมกันระหว่างบ้านและโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2566) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองควรถูกกำหนดไว้ในแผนและนโยบายของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างชัดเจน โดยผู้ปกครองควรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด

แนวทางและสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของเด็กปฐมวัย

2.3 ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ แนวทางหนึ่งที่สังเคราะห์ได้จากข้อมูล คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและเสนอความคิดเห็นประกอบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับบริบท ความต้องการและพัฒนาการของเด็ก ซึ่งอยู่ในมิติของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดและเข้าใจพฤติกรรม ความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กมากที่สุด การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองให้ข้อมูลและเสนอความคิดเห็นประกอบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบท ความต้องการ และพัฒนาการของเด็กได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างบ้านกับโรงเรียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและเต็มศักยภาพตามวัย นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองยังช่วยสร้างความร่วมมือ ความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และสถานศึกษา ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธันย์ สุภาแสน (2563) เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้านการจัดกิจกรรมและการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งช่วยให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับความต้องการและพัฒนาการของเด็ก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Penderi et al. (2023) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเชิงพหุมิติ ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างครอบครัวกับสถานศึกษาในระดับปฐมวัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในหลายมิติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะของเด็กปฐมวัย ผลดังกล่าวตอกย้ำว่าการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมให้ข้อมูลและออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จะช่วยเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยที่เกิดจากการบูรณาการมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2561 ร่วมกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1977) โดยสะท้อนให้เห็นว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติการร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมประเมินผล ภายใต้ 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านคุณภาพของเด็ก ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ผลการวิจัยนำไปสู่การสังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำนวน 21 แนวทาง ซึ่งสามารถใช้เป็นกรอบในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างบ้านและสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน ดำเนินงาน และพัฒนากิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านและยั่งยืนแสดงดังภาพ 2

ภาพ 2 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัยสามารถนำแนวทางด้านคุณภาพของเด็ก จำนวน 6 รายการ ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านโภชนาการและการดูแลคุณภาพเด็ก โดยควรปรับให้สอดคล้องกับบริบทและความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีและสถานศึกษาสามารถนำแนวทางด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จำนวน 9 รายการ ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนหรือพัฒนากลไกการมีส่วนร่วม

ของผู้ปกครอง ทั้งนี้ ควรพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานก่อนนำไปใช้ในระดับนโยบาย

3. สถานศึกษาสามารถนำแนวทางด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ จำนวน 6 รายการไปพัฒนากิจกรรมหรือช่องทางการมีส่วนร่วมที่หลากหลายและยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถสนับสนุนการเรียนรู้และติดตามพัฒนาการของเด็กได้ทั้งที่บ้านและสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความสอดคล้องกับบริบทของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

2. ควรพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบหรือโปรแกรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย และศึกษาผลที่เกิดขึ้นต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน เช่น ขนาดสถานศึกษา ลักษณะพื้นที่ หรือบริบททางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงบริบทที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย*. กระทรวงศึกษาธิการ.

ณัฐปภัสญ์ นวลสีทอง, ธัญรัศม์ ภุชงค์ชัย, และกมลรัตน์ ทองสว่าง. (2563). การส่งเสริมโภชนาการของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9: วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, *14*(35), 483 – 494. https://he02.tci-thaijo.org/index.php/RHPC9Journal/article/view/243966/168288

ทัศพร เกตุถนอม. (2567). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน กรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, *11*(2), 21 – 33. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/274616/182348

ธันย์ สุภาแสน. (2563). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดเชียงใหม่* [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ DPU. https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Thun.Sup.pdf

โรงเรียนอนุบาลเมืองสิงห์บุรี. (2566). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาปีการศึกษา 2566*. โรงเรียนอนุบาลเมืองสิงห์บุรี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. (2566). *รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). *แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 – 2570*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

อรุพงษ์ งานฉมัง. (2564). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1977). *Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation*. Rural Development Committee, Center for International Studies, Cornell University.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607 – 610. https://doi.org/10.1177/001316447003000308

Lewis, H. R., Lipscomb, S. T., Hatfield, B. E., Weber, R., Green, B., &Patterson, L. (2023). Family – Teacher Relationships and Child Engagement in Early Care and Education. *Societies, 13*(3), Article 67. https://doi.org/10.3390/soc13030067

Penderi, E., Karousou, A., &Papanastasatou, I. (2023). A Multidimensional – Multilevel Approach to Literacy - Related Parental Involvement and Its Effects on Preschool Children's Literacy Competences: A Sociopedagogical Perspective. *Education Sciences, 13*(12), Article 1192. https://doi.org/10.3390/educsci13121192